

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izveniši nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič à Din 2.— do 100 vrst 2.50 Din. večji inzerati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. «Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din. Rokopisi se ne vračajo.

Naše telefonske številke so 3122, 3123, 3124, 3125, in 3126.

Naše telefonske številke so 3122, 3123, 3124, 3125, in 3126.

Kriza vlade že danes ali jutri?

Po zadnjih beograjskih vesteh je razpad četvorne koalicije neizogiben - Novo vlado bo baje sestavil Velja Vukičević, dr Korošec pa bo postal zunanji minister

Beograd, 28. decembra. Danes dopoldne se je vršila v prostorih demokratskega poslanskega kluba dolgotrajna seja vodstva demokratske stranke, to je glavnega odbora, predsedstva poslanskega kluba in demokratskih ministrov. Na tej seji je Ljuba Davidović referiral o svojih včerajšnjih razgovorih s šefi četvorne koalicije ter o poteku svoje dolge sinočnje avdijence. Po informacijah iz demokratskih krogov je kriza vlade neizbežna in jo pričakujejo že za danes popoldne ali najkasneje za jutri dopoldne. Razpad četvorne koalicije je gotova stvar. Gre samo še za formalnost glede otvoritve vladne krize.

Istočasno sta se posvetovala v vladnem predsedništvu dr. Korošec in Velja Vukičević. Radikalji in klerikalci hočejo na vsak način zvrniti krivico in vso odgovornost za krizo vlade na demokrate, odnosno na Ljubo Davidovića.

Radikalji še vedno širijo vesti o trojni koaliciji radikalov, klerikalcev in muslimanov, ki naj bi po razpadu četvorne koalicije ostala še nadalje na krmilu. Iz njihovih vrst so razširili celo že nekako listo te nove vlade; ministrski predsednik naj bi bil Velja Vukičević, dočim bi prevzel dr. Korošec zunanje ministrstvo. Notranji minister bi postal sedanji minister pravde Vujičić, finance pa bi dobil dr. Milan Stojadinović.

V političnih krogih smatrajo, da so vse te kombinacije preuranjene in da je gotovo le toliko, da so Koroševići vladni ure že štete. Z največjo pozornostjo zasledujejo v beograjskih krogih verzije, da bosta takoj po otvoritvi krize pozvana na konzultacijo oba predsednika KDK Svetozar Pribičević in dr. Maček.

Novinarji so se obrnili na Ljubo Davidovića ter ga po konferenci v poslanskem klubu prosili, naj jim venderle pove kaj podrobnejšega o stanju svojih razgovorov in pogajanj glede demokratskih zahtev. Ljuba Davidović pa se je izognil odgovoru in je samo izjavil, da so razpravljali o politični situaciji. »Ostali smo tam, kjer smo bili.«

Minister Grol, ki je bil tudi navzoč, pa je še dostavil: »Gospod Korošec nam mora odgovoriti. Njega linija je jasna in odločna. Od svojih zahtev ne bomo nič naprami popustili.«

Oglasi za novoletno številko se sprejemajo samo še jutri, v soboto do 6. zvečer

Za rebo grozi stavka gostilničarjev

Ker namerava mestna občina uvesti v svrhu kritja deficita nove doklade na alkoholne pijače, groze gostilničarji z generalno stavko.

Zagreb, 28. decembra. Občinski proračun za prihodnje leto izkazuje 7 milijonov deficita. Finančni odbor mestnega sveta je na svoji zadnji seji sklenil, predlagati v svrhu kritja tega deficita uvedbo novih občinskih določil na alkoholne pijače. Ta namera je vzbudila pri gostilničarjih veliko ogorčenje. Danes dopoldne je posetila župana deputacija gostilničarske zadruge, ki je v obširni spomenici obrazložila da gostilničarska obrt ne prenese nikakih novih bremen. Obenem so gostilničarji obvestili župana, da bodo jutri sklicali velik protestni shod. Če bi občinski svet na svoji današnji seji sprejel predlog finančnega odbora v tem slučaju bi vsi zagrebški gostilničarji proglasili stavko ter do nadaljnjega zaprli vse lokale. Ali bo ta grožnja kaj pomagala seveda še ni mogoče proročati, vsekakor pa se obeta Zagrebu zelo zanimiva stavka.

Proračun ministrstva pravde

Proračun ministrstva pravde

Beograd, 28. decembra. Finančni odbor je danes razpravljal o proračunu ministrstva pravde ter ga jep o daljši debati sprejel v nespremenjeni obliki. Minister pravde je v svojem eksponatu povdarjal, da mu je bil proračun reduciran za 37 milijonov. Zemlioradnik Joca Jovanović je kritiziral ministrov eksponat ki prav ničesar ne pove o stanju našega sodstva. Sodišča so preobložena z delom tako da se pojavlja vedno večji zastoj. Vrhutega pa hoče vlada tudi sodišča staviti v službo svojega partizanstva kar iznoodkopa med narodom zadnjo vero v sodišča. V nadaljni debati je prišlo do ostrih spopadov med zemlioradnikom Kokanovićem in radikalni ker je Kokanović ministru pravde očital da pušča v svojem resoru na navplivnejših mestih ljudi, ki so bili že sodno kaznovani zaradi ponesverb in drugih takih deliktov.

Do brunpnea prerokanja je prišlo tudi, ko je radikal Janković napadal sodišča v prečanskih krajih češ da so pristanska in ne podpirajo vladne politike. Izjavil je da obžaluje da je bila sodnikom že priznana stalnost. Čeda Kokanović ga je zelo ostro zavrnil ter naglasil, da bi radikalni hoteli tudi prečanska sodišča staviti v službo svoje stranke.

Mokri božični prazniki v Newyorku

Newyork, 28. decembra. Med prazniki se je konzumiralo mnogo alkohola; v mestu je umrlo 11 oseb zaradi zastrupljenja z alkoholom. Pod vodstvom novega policijskega predsednika je policija poostrihila boj proti tihotapstvu z alkoholom ter zaplenila v enem dnevu za 100.000 dolarjev viskija; 12 oseb je bilo aretiranih. Ameriške oblasti natančno preiskujejo vse iz Evrope prihajajoče parnike. Pri preiskovanju uradnik oddal strel v zrak kar je izzvalo med potniki velik strah. Mnogi med njimi so zmetali svoje kovčke v morje. Zaplenjenih je bilo več tisoč steklenic z alkoholnimi pijačami.

Francoski tobačni monopol.

Pariz, 28. decembra. Francoski tobačni monopol je prinesel zadnje leto državi blagajni 3167 milijonov čistega dobička.

Katastrofe in nesreče širom sveta

Nenadna sprememba temperature v severni Evropi. — Katastrofalna posledica na Dunaju in v Budimpešti. — Snežni zemeti v Rumuniji — Potres v Bolgariji. — Dva velika požara.

Berlin, 28. decembra. V Nemčiji in v velikem delu srednje Evrope je včeraj barometer nenadoma zelo padel. Temperatura se je zvišala in v več krajih je pričelo deževati. Na Dunaju in v Monakovem je nastala poledica, ki je za dolgo časa onemogočala ves promet.

Dunaj, 28. decembra. Včerajšnja poledica je zahtevala v mestu nad sto žrtev. Mnogo ljudi je težko ranjenih. V splošno bolnico so prepeljali tokom dopoldneva 70 oseb s polomljenimi rokami in nogami. Med ranjenih je tudi mnogo znanih dunajskih osebnosti, med njimi slovita filmska igralka grofica Esterhasy. Poledica se je pojavila tako naglo, da mestni delavci niti niso utegnili posuti prehode s peskom. Policija je razposlala na vse strani ojačenja, rešimo društvo in ognjegasci pa so imeli polno dela z ranjenimi.

Budimpešta, 28. dec. Po kratkem dežju je nastala danes dopoldne po ulicah poledica, vsled česar je mnogo oseb padlo in se več ali manj poškodovalo. Rešilno društvo je moralo pomagati kakim sto osebam. 12 oseb si je zlomilo noge. Proti poldnevu se je pričelo tajati in so se prometne razmere izboljšale.

Bukarešta, 28. decembra. Nad Constantco je divjala včeraj strahovita snežna burja, ki je povzročila mnogo škode. Mesto je popolnoma odrezano od ostalega sveta, ker so pretrgane vse telefonske in brzojavne

zveze. Železniške proge so tako zasnežene, da je železniški promet večinoma popolnoma ustavljen. Le na nekaterih progah z največjim naporom vzdržujejo zasilen promet.

Sofia, 28. decembra. Potresni sunki v Cirpanju in Borisovgradu se ponavljajo. Po odredbi oblasti sta bili obe mesti evakuirani.

Moskva, 28. decembra. Po močnih potresnih sunkih je polotok Aja na Krimu izginil v morje. Katastrofa je zahtevala tudi 30 človeških žrtev. Več ribiških čolnov, ki so bili ob obali, se je potopilo.

London, 28. decembra. Pri Karthumu se je ponesrečilo vojaško letalo. Pilot in dva potnika so bili ubiti.

Bukarešta, 28. decembra. Davi ob 4. je trčil na postaji Butosei iz Bukarešte prihajajoči temešvarski brzovlak na brzovlak, ki je prihajal iz nasprotni smeri. Oba stroja in dva manipulacijska vagona sta bila razbita. Ubit je bil en železničar, dočim med potniki k sreči ni bilo ranjenih.

Göteborg, 28. decembra. Davi ob 4. je nastal ogenj v tukajšnjem največjem hotelu. Kljub takojšnji pomoči gasilcev je hotel do tal pogorel. Goste so se sicer rešili še pravočasno, pač pa so zgorile štiri sobarice, ki so bile nastanjene pod streho in jim je ogenj onemogočil rešitev v nižje ležeče prostore. Škoda znaša več milijonov. Ogenj je nastal radi pokvarjenega dimnika.

Genova, 28. decembra. Včeraj je zgorela tukajšnja tržnica. Škoda cenijo na poldrug milijon lir.

Epidemija španske v Ameriki

Po uradnih ugotovitvah je obolelo doslej nad 3 milijone ljudi. — Izredno visoko število smrtnih slučajev.

Newyork, 28. decembra. V Newyorku je zadnje dni začela strahovito razsajati epidemija španske. Po dosedanjih uradnih ugotovitvah je zbolelo samo v Newyorku nad 1 milijon ljudi, dočim sodijo, da je skupno obolelo nad 3 milijone ljudi. V vsem mestu gotovo ni hiše, ki bi ne imela vsaj enega bolnika. Nekateri hiše so se spremenile do besedno v bolnico, kjer so oboleli vsi stanovniki. Bolnišnice so prenapolnjene. Število smrtnih slučajev je izredno visoko. Doslej je umrlo že nad 9000 oseb. Tudi v drugih

krajih Amerike je bolezen zelo razširjena. V Montrealu beležijo povprečno 3000 oboolenj na dan in nad 100 smrtnih slučajev. Oblasti so izdale obširna navodila za pobjanje epidemije. Vsi zdravniki so morali stopiti v javno službo in morajo na državne stroške zdraviti bolnike. V nekaterih tovarnah so morali ustaviti obratovanje, ker je obolelo vse delavstvo. Tudi železniški promet zelo trpi, ker je polovica osovja v bolnicah.

Radikalni ukrepi turške vlade

Carigrad, 28. decembra. Komandant mesta je odredil mobilizacijo vseh moških v starosti od 18. do 50. leta. Vsi mobiliziranci so se morali javiti pri svojih komandah, kjer so bili formirani posebni oddelki. Vsakemu oddelku je bilo prideljenih potrebno število učiteljev, ki imajo dolžnost, da v roku štirih mesecev nauče mobilizirane čitanja in pisanja v latinici. Kdor se v tem roku ne bo naučil, bo moral ostati pri vojakih vse dotlej, dokler ne bo obvladal latinice. Za ženske je bilo v Carigradu osnovanih 28 posebnih šol, ki bodo poučevale ženski svet v pisanju in čitanju.

Drobiž z vseh strani

Sanghaj, 28. decembra. Nizozemska Švedska, Danska in Portugalska so se odpovedale s prvim januarjem 1930 pravici eksteritorijalitetate na Kitajskem.

Pariz, 28. decembra. V premogokopih v okrožju Etienne so stopili rudarji v stavko.

London, 28. decembra. Po zadnjem izkazu ministrstva dela je bilo 7. decembra v Angliji 1.271.000 brezposelnih oseb, to je za 171.048 več kot minulo leto.

Klerikalne ovčice se puntajo Blamaža dr. Kulovca na shodu

Ljubljana, 28. decembra. Snoči je imel klerikalni narodni poslanec dr. Kulovec shod v mežnariji pri Sv. Petru. Na shodu je bilo okoli sto ljudi, samih pristaev klerikalne stranke. Toda pokazalo se je, da so klerikalne ovčice že site samih obljub in lepih fraz, zakaj shod je končal s popolnim fiaskom in moralnim neuspehom za dr. Kulovca. Poslanec Kulovec je takoj za uverturo svojega govora povdarjal, da pač vsi znaki kažejo da se sedanja vlada ne bo več dolgo držala. Nato je govoril o delovanju poslanskega kluba SLS in kaj vse je stranka dosegla storila za slovenski narod. Že med njegovim govorom so mu poslušalci vpadali v besedo, še bolj so se pa vneli pri debati. Tako je neki bolnični uradnik vprašal g. Kulovca kdaj bodo vendar izplačane uradniške razlike. G. Kulovec je odgovoril da to ni njegova stvar, da o tem ni informiran in da za to ve sam ministrski predsednik g. dr. Korošec. Sicer je bil pa mnenja, da bodo uradniki, ki so lahko

čakali pet let, lahko potrpeali tudi še par mesecev, zakaj taka reč se ne da napraviti v dveh ali treh dneh.

Radi poslančevega odgovora je zavladalo med klerikalnimi ovčicami veliko ogorčenje, ki se je še stopnjevalo, ko je poslanec Kulovec tudi na vprašanje nekoga železničarja, kaj je s kronskimi vpokojenci, odgovoril, da ne ve. Nekdo ga je vprašal, kaj vendar v Beogradu dela, če ničesar ne ve. G. poslanec je bil v vidni zadregi in je dejal, da je pač treba opraviti sto in tisoč potov in da se ni mogel za vse zanimati. »Saj imate za to dnevnice!« se je oglasil nekdo G. Kulovcu je postajalo kar neprijetno. Kaj takega ni pričakoval. Oziral se je po navzočih in kar zdelo se mu je, da so na shod prišli sami njegovi nasprotniki z namenom, da mu shod razbitejo. Toda zaman je iskal nasprotnike. Bile so same klerikalne ovčice, ki so dajale glasno duška svojemu nezadovoljstvu in ki so se energično puntale.

Končno je nekdo poslanca vprašal, kaj je z bivšimi pazniki prisilne delavnice, ki so tudi kronski vpokojenci, dasi je prešla prisilna delavnica v državno upravo, odnosno po novejši odredbi pod kompetenco oblastne skupščine. Interpelant je omenil, da so pazniki radi prevredbe interpelirali pri stranki in celo pri ministrskem predsedniku, pa še odgovora niso dobili. G. dr. Kulovca je bilo kar srčno in priznal je, da tudi o tem nima nobenega pojma in da je menda to Žebotova stvar. Med zborovalci je zavladalo splošno ogorčenje. Čule so se zbadljivke na račun g. Kulovca, češ čemu prireje shode, če ničesar ne ve in če nima o nobeni stvari pojma. G. Kulovec je uvidel, da jo je pošteno polomil. Skušal se je izmazati na vse načine, a ker se mu to ni posrečilo, je shod predčasno zaključil. Škoda, da ni čul mnenja klerikalnih ovčic po shodu. To bi ga hotela ušesa...

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: Dunaj 800.54, Berlin 13.525, Budimpešta 9.91, Milan 297.40, London 275.75, Newyork 56.63, Pariz 222.30, Praga 168.38, Curih 1095.6.

INOZEMSKE BORZE.

Curih: Beograd 9.1275, Dunaj 73.05, Budimpešta 90.35, Berlin 123.40, Praga 15.355, Milan 27.135, Pariz 20.295, London 25.16, Newyork 518.10.

Senzacionalna razkritja o moskovskih manipulacijah

Brat sovjetskega komisarja Litvinova obtožuje moskovsko vlado, da je z lažnimi menicami pridobivala denarna sredstva za svojo propagando na zapadu.

Pariz, 28. decembra. Brat sovjetskega komisarja Litvinova, ki je bil nedavno aretiran pod sumom ponarejanja menic, je objavil v Parizu izhajajočih ruskih listih odorto pismo, v katerem povdarja, da ni postopal na lastno pest, marveč po nalogu iz Moskve. Pridobivanje denarnih sredstev s pomočjo lažnih menic je že večletna metoda sovjetske inozemske propagande. To se je prakticalno na ta način, da so razne sovjeske trgovinske misije izstavišare druga za drugo menice, a denar, ki so ga dobivale na ta način, se je uporabljal izključno za sovjetsko propagando na zapadu.

lijal nekrte menice. Da sedaj baš njega postavljajo na srampotni oder, je posledica političnih intrig v Moskvi. Litvinov napoveduje še nadaljna senzacionalna razkritja o denarnih manipulacijah sovjetskih mogotcev.

Proračun zagrebske oblasti.

Zagreb, 28. decembra. Ker finančno ministrstvo do danes ni potrdilo niti zavrnilo proračuna zagrebske oblastne skupščine in je med tem že potekel v zakonu predpisani rok, je stopil novi proračun avtomatično v veljavo.

Ameriški obazovalci v reparacijski komisiji.

Washington, 28. decembra. Po zadnjih informacijah prihajata kot ameriška opazovalca na reparacijski konferenci v prvi vrsti v poštev bivša člana Dawesove komisije Owen Young in Ruf Dawes. Slednji je brat podpredsednika komisije in očeta Dawesovega načrta. Izdal je tudi knjigo o postanku Dawesovega načrta.

SLS ubija akcijo za sporazum med Srbi in Hrvati

Klerikalna hinavščina. — Vse delo dr. Korošca in njegovih ljudi stremi za tem, da bi ne prišlo do sporazuma med Srbi in Hrvati. — Zato dr. Korošec tudi neprestano povzroča nova izjavanja Hrvatov. — Velika odgovornost SLS za izdajalsko početje.

Včeraj je imelo načelstvo SLS sejo, na kateri je odobrilo politiko dr. Korošca in ostalih klerikalnih poslancev. Njegov izredni ni bila ta seja, kakor ugotavljamo današnji «Slovenec» sam, ker bi bilo zaman pričakovati, da bi morda načelstvo SLS obsojilo politiko načelnika SLS dr. Korošca. Samemu sebi pač nihče ne izreka nezaupnice.

«Slovenec» je smatral seveda za primerno, da je ob tej priliki objavil dolg članek, v katerem poje slavo vodstvu SLS. Med drugim poroča, da je načelstvo SLS ugotovilo, da se je «SLS» v zadnjem letu izkazala kot eden najmočnejših stebrov in braniteljev jugoslovanske države. Kdo se ne spominja pri tem časov, ko je dr. Korošec proglasil, da samo jugoslovansko ime za greh? Ako se pa vprašamo, v čem se je izkazala SLS kot stebel in braniteljica jugoslovanske države, potem se mora sramovati, da je krepko sodelovala pri kirurjnem razdora med Srbi in Hrvati, med srbijskimi in prečanskimi kraji v podpiranju srbijskega hegemonizma, ki noče priznati enakosti in ravnopravnosti vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev v naši državi, bistvene vsebine jugoslovanske misli. Kar počne klerikalna stranka, je zgolj hinavščina, ker ni nihče bolj vneto podpiral hegemonizma v boju proti jugoslovanski ideji ravnopravnosti kakor ona sama. SLS ni opustila nobene prilike, da ne bi skušala poglobiti razdora med Srbijskimi in prečanski, ker je dobro vedela, da more ostati v vladni samo tako dolgo, dokler bo vršila svoje izdajalsko delo in dokler se ne sporazume Srbijskimi in Hrvatov in zastopniki ostalega prečanskega prebivalstva, ki zahtevajo enako pravico za vse. Storiła je po svojih predstavnikih, zlasti pa po dr. Korošču kot predsedniku vlade vse, da bi ne prišlo do pomirjenja. Dr. Korošec je kot notranji minister izjavil vedno nove konfliktne, ki so še povečali napetost. Treba je samo pomisliti na ponovno prelivanje krvi na zagrebških ulicah in na imenovanje polkovnika Maksimoviča za vršilca dolžnosti velikega župana v Zagrebu, kar je vsa hrvatska javnost smatrala ne samo za kršitev zakonov, ampak tudi za novo izjavanje Hrvatov, ki jim do danes še nihče ni dal zadostne za umor njihovih predstavnikov. Bodočnost jugoslovanske države je v slogi Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki pa so jo dr. Korošec in njegovi krepko pomagali razbijati.

Zato je tudi laž, kar trdi «Slovenec», da je SLS s svojimi «odločnimi» nastopi dvignila ugled slovenskega naroda med vsemi prijatelji naše kraljevine doma in izven mej. SLS je igrala vlogo krvnika nad prečanskimi kraji, ona se je postavila v najusodnejših trenutkih na stran hegemonizma, izdala je interese prečanskih krajev za škodo srbske karske leče in za ministrske portfelje in ponižala na najboljši ogačen način ugled Slovencev v očeh vseh resnično demokratično mislečih elementov, ki vidijo v početju največje slovenske stranke samo nov dokaz njene reakcionarnosti.

Občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo

Danes se je vršil redni občni zbor Kmetijske družbe. — Zbor je potekel v najlepšem redu, samo glede organizacije kmetijskih kreditov je prišlo do burne debate.

Ljubljana, 28. decembra.

V dvorani Mestnega doma se je danes vršil občni zbor Kmetijske družbe, ki je glede formalnih točk dnevnega reda potekel popolnoma mirno in v polnem soglasju. Dočim je prišlo pred predlogu glavnega odbora glede kmetijskih kreditov do živahne in mestoma burne debate. Občnega zbora se je udeležilo nad 300 delegatov, ki so zastopali od 350 podružnic 288. Navzoči so bili dalje zastopniki obeh velikih županov in obeh oblastnih odborov. Zborovanje je otvoril in vodil predsednik družbe g. Ivo Sanič. Predlagal je, da občni zbor odloži udanostno brzojavko kralju Aleksandru in njegovemu domu. Potem je občni zbor odobril tudi njegov predlog, da se v bodoče vršijo občni zbori družbe neposredno po občnih zbora podružnic in najkasneje meseca junija. Povdarjal je, da je glavni odbor družbe deloval ves čas sporazumno in složno brez razlike na strankarstvo, zavedajoč se svoje naloge, ki jo vidi v korist in napredek slovenskega kmetijstva. Končno se je spomnjal vseh v letu 1928 umrlih članov ter ocenil njih zasluze.

Volitve v glavni odbor

Na predlog delegata Jana in tovarišev so se vršile volitve članov glavnega odbora, katerih triletna funkcijska doba je letos potekla. Z vzklikom so bili izvoljeni: za podpredsednika g. Ivan Pipan iz Vižmarja, za člana odbora in sicer za bivšo Kranjsko g. Martin Bajuk, posestnik iz Božjakovega, Leopold Bučar, posestnik iz Kostanjevice in dr. Fran Spiller-Muys iz Ljubljane. Odpadla sta g. Ivana Remskar in nar. poslanec g. Ivan Urek. Za bivšo Stajersko so bili izvoljeni: Robert Košar, posestnik, Sv. Božen pri Središču, Martin Steblovnik, posestnik, Rečica ob Paki in dr. Milavec, ljubljanski oblastni odbornik.

Dr. Korošcu in njegovim ljudem je prav dobro znan način, po katerem bi se moglo doseči zblizanje med Srbijskimi in Hrvatov, — treba bi mu bilo delati samo na to, da bi v resnici dobili svobodne volitve, pri katerih naj bi ljudstvo samo odločilo o svoji nadaljnji usodi. Če je politika dr. Korošca in njegovih zavetnikov tako zelo koristna naši državi, zakaj se ne upajo zagovarjati pred sodbo ljudstva, zakaj se izogibajo svobodnim volitvam? Dr. Korošec pač dobro ve, da bi bile svobodne volitve prvi korak k sporazumu Srbov in Hrvatov, da bi v tem slučaju svojo izdajalsko vlogo doigral in zato je storil doslej še vse, da bi se ena glavnih zahtev Hrvatov in celotne KDK ne izpolnila.

Ali ni tudi spricho vseh pretresljajev, ki jih je doživela v preteklem letu naša država, kruto norčevanje iz ljudskih interesov, če piše «Slovenec» in proglasa načelstvo SLS, da se je «politična vzajemnost z radikalno stranko izkazala kot najboljša in da je bilo mogoče doseči v složnem sodelovanju s to stranko v preteklem letu najlepše uspehe»? Složno sodelovanje SLS z radikali je dovedlo tako daleč, da je klerikalni nosilec Pušenjak podpiral predlog Puniše Račiča, naj se pokojni St. Radič izključi iz Narodne skupščine, da je nato radikal Puniša Račič streljal na hrvatske predstavnike v Narodni skupščini, da se je prelivala kri v Zagrebu in drugod, da se je pričela zgražati nad našimi razmerami vsa kulturna Evropa, da so prišle v nevarnost vse pridobitve naše skupne države in da je danes reakcija v najhujšem razmahu.

Laž je, kar piše glasilo predsednika vlade, da je delo SLS posvečeno sporazumu s Hrvati, da je šef klerikalne stranke dr. Korošec premijer vlade sporazuma, ker je bilo vse njuno delo usmerjeno na to, da bi do sporazuma ne prišlo. S prelivanjem krvi z zatiranjem opozicijskega tiska in zapiranjem pristašev KDK se ne more ustvariti sporazum. In velika hinavščina je, kar piše «Slovenec», ki trdi, da je «SLS» tako uspešno delala, da je nesreča, ki so nam jo pripravili sovražniki, mirno — skoro brez posledic prešla. Ti sovražniki so bili in so še v taboru klerikalnih zavetnikov, zakaj strelji v Narodni skupščini niso padli iz opozicije, pač pa iz vladne večine katere najvnetejši pobornik je bil Puniša Račič.

Svojeaga rabeliškega dela SLS ne bo mogla nikdar opravičiti z nobenimi zavijanimi dejania pričajo proti njej. Ako je načelstvo SLS odobrilo politiko dr. Korošca, nam je prav SLS se pač ne bo moglo izgovarjati na dr. Korošca, kadar bo morala stopiti pred ljudsko sodbo, ker se je popolnoma identificirala z njim, vsled česar bo morala nositi tudi vso odgovornost za njegovo delo. Tako je tudi povsem pravilno, ker se ji tako ne bo moglo izogniti zasluženim posledicam, kakor se je že nekoč, ko je žrtvovala svojega voditelja, ki je moral prevzeti na svoja ramena vse njene grehe.

Delovanje družbe v l. 1927

Delegatom je bilo predloženo obširno tiskano poročilo o delovanju Kmetijske družbe v letu 1927 z bilanco in proračunom. Poročilo je bilo brez debate sprejeto. Iz poročila kratko posnemamo, da je glavni odbor v letu 1927 nadaljeval s svojim prvoletnim delom v smeri, ki si jo je začel v prvih letih po prevratu, posebno skrb je posvetil reorganizaciji številnih kmetijskih podružnic, širjenju strokovnega znanja med kmetovalci, kakor tudi družim zahtevam racionalnega kmetijstva. Kmetijska družba je stela koncem leta 1927 14.910 članov. Velik uspeh so dosegli mnogim kmetijskim tečajem, prirejani v obeh oblastih. Delovanje družbe se je osredotočilo na vse panoge kmetijstva in Kmetijska družba je sodelovala pri raznih za kmetijstvo važnih trgovinskih pogodbah po svojih strokovnjakih in se udeleževala mnogih gospodarskih anket. Od leta do leta narašča blagovni promet družbe in je značal koncem leta 1927 nad 8.610.000 Din.

Občni zbor je sprejel tudi bilanco za leto 1927. Pri tem je predsednik g. Sanič pojasnjeval nekatere točke bilance ter omenil uspešno borbo družbe proti zagrebškimi trgovcem glede cen modre galice. Družba ukrene tudi vse primerne korake na merodajnih mestih, da se odpravi carina na uvoz modre galice.

Na predlog delegata g. Ivana Pibra je občni zbor soglasno podal glavnemu odboru absolutorij za leto 1927.

Debata o organizaciji kmetijskih kreditov

Glavni odbor je nato predložil občnemu zboru v odobrenje več sklepov in resolucij. Občnemu zboru je bila najprej predložena resolucija o kmetijskem kreditu. Resolucija najprej ugotavlja, da je sedanja organizacija kmetijskega kredita zgre-

šena in naj Kmetijska družba solidari- zira z zahtevami združnih organizacij, da država in samoupravo nudijo kredit potom pravega samopomočnega in popolnoma avtonomnega združništva, ki je že prebolelo detinske slabosti ter ukoreninilo v ljudstvu. Ta točka resolucije je naperjena v prvi vrsti proti sedanji organizaciji kmetijskih kreditov potom direktije za kmetijske kredite v smislu zadevnega zakona.

Drugi del resolucije pa zahteva brez ozi- ra na načelo stališče družbe, da bi Kmetijska družba kot kmetijsko - gospodarska organizacija zastopstvo v upravi oblastne zadruge za kmetijski kredit v Zagrebu, da se družba včlani pri omenjeni zadruzi in da izposluje pri njej ceneni kredit do zneska treh milijonov dinarjev.

Ravnatelj g. Terček je obširno uteme- ljeval resolucijo ter je navajal v prvi vrsti pomanjkljivosti zakona o kmetijskih kreditih. Sedanja organizacija ne odgovarja pravim interesom kmetijstva. Potrebno pa je, da Kmetijska družba dobi ceneni kredit, ker mora sedaj plačevati pri bankah 9 do 12%, drugič bi lahko plačevala pri oblastni za- druži za kmetijski kredit v Zagrebu 6 do 7%. Zato priporoča, da družba pristopi k omenjeni zadruzi.

Delegat in narodni poslanec Ivan Pu- celli je med splošno pozornostjo navajal gotove pomisleke proti resoluciji zlasti glede njenega drugega dela. Načeloma se je iz- rekkel proti izvedbi zakona o kmetijskih kreditih, kajti tendenca zakona gre za tem, da se oškoduje zdravo združništvo in zlasti je kakor škodljiv slovenskim združam. Umesten je protest vseh gospodarskih or- ganizacij v državi proti temu zakonu in po- trebna je njega temeljita revizija. Zato od- obrava samo prvi načelni del resolucije, ne bo pa glasoval za drugi del, ker je oportu- nističen in občni zbor skuša s tem doseči nekaj nenaravnega.

Ravnatelj g. Trček je nato kratko reagir- al na izvajanja predgovornika ter branil stališče glavnega odbora. Glavna stvar je, da pridejo ogromni milijoni, ki se stekajo iz Slovenije v oblastno zadruge, zopet nazaj.

Predsednik je nato dal resolucijo glavne- ga odbora na glasovanje. Za njo je glasoval samo en član. V dvorani je nastala splošna konsternacija. Delegat Trček je znova skušal

pojasniti zborovalcem praktičen pomen re- solucije. Tudi delegat Zupančič iz Jareni- ne pri Mariboru se je izjavil za predlog. Predsednik g. Sanič je opozarjal na okol- nost, da družba rabi prihodnje leto za na- kup modre galice kredit nad 3 in pol mili- jona Din in da je ravno mogoče ceneni kredit na ta način, da se s pravejme sklep glede pri- stopa in najetja posojila pri omenjeni oblast- ni zadruzi. Delegat Jevnik je zagovarjal resolucijo, pri tem pa je prekoračil okvir stvarne debate ter napadel poslanca Ivana Pucelja, češ, da je šel v Beograd po dijete. Dvignili so se viharni protesti in predse- dnik je sam ukoril g. Jevnika. Med viharnim odobravanjem je zavrnil g. Ivan Pucelj pred- govornikove očitke ter ugotovil, da ni hodil nikdar v Beograd po dijete. Še enkrat je ponovil, da bo glasoval proti drugemu delu resolucije. Navsetovani so bili razni kompro- misni predlogi, ki so se nanašali na vsebino navedene resolucije.

Pri končnem glasovanju so zborovalci z ogromno večino glasov odobrili stališče posl. g. Ivana Pucelja ter sprejeli le prvi del re- solucije, dočim je drugi del propadel.

Nato se je razvila živahna debata o na- črtu novega eksekucijskega zakona, zlasti glede členov, ki se nanašajo na zaščito kme- tijske posesti v smislu starega srbijskega zakona. Debata ob sklepu lista še traja.

Ostra obsodba sedmih tržaških komunistov

Tržaški komunisti Josip Križmančič, Mario Cermelj, Viktor Busanič, Albin Vodopivec, Viktor Vatovec, Angela Juren in Marija Bežnetič ter Jos. Gadiš so bili obdolženi komunistične propagande in postavljeni pred špicijsko sodišče. Začetkom septembra 1927 je bilo med trža- ško delavstvo razdeljen vsa polna manifestov in listov za komunistično propagando. Subver- zivno delovanje obtožencev so izsledili mitičari. Gadiš, Vatovec in Busanič so pripravljali bale za 24. maja 1927 ob navzočnosti kralja v Trstu terorističen atentat. Pri razpravi so nekateri priznali, da pripadajo komunistični stranki. Obe obtoženi sta trdili, da nimata s stranko nobene zveze in da nista vršili nobene propagande.

Obsodeni so: Vodopivec, ki je deloval tudi v Gorici, na 12 let, Vatovec in Gadiš na 10 let, Busanič na 6 let in 3 mesece, Cermelj in obe obtoženi Juren in Bežnetič vsak na 2 leti.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Po atentatu v kavarni »Corso«. — Strašna smrt armenskega čudaka — Tajnstven umor starke. — Umor med pretepom.

Atentat na političnega detektiva v notra- njem ministertvu Grauerja je vzbudil zlasti v Zagrebu in Beogradu veliko senzacijo. Za- grebška policija z vso vnamo zasleduje ate- ntatorja, ker je dobila iz notranjega minist- rstva nalogo, naj stori vse, da se krivica iz- sledi. Včeraj je bil Grauer zaslišan. Izjavil je, da je atentator najbrž natakark Marko Ozanič, ki ga je sovražil še iz časa, ko je bil natakark v beograjski kavarni »Ruski car«. Ozanič je služboval v Beogradu za časa ob- znanje v kavarno »Ruski car» je zahajal tu- di Grauer. Ker je Ozanič izpovedoval svoje komunistično prepričanje preglasno, so ga iz Beograda izgnali. Ozanič je bil prepričan, da ga je Grauer ovdal policiji in ga je za- to sovražil. Grauer je razen tega navedel imena dveh mladeničev, ki sta baje sodelo- vala pri atentatu. Urednik »Jutarnjega lista«, je včeraj posetil ranjenega Grauerja v bol- nicli. Pri Grauerju je bila ta čas njegova za- robenka Božena Touma, ki je predsinotnjim dopotovala iz Češkoslovaške. Grauer je bil zelo dobro razpoložen in se je počutil sub- jektivno zelo dobro, čeprav so njegove rane težke. Grauer je izjavil, da ne more od- govoriti na vprašanje, zakaj sta ga poselila general Maksimović in šef zagrebške policije. Glede atentata je pa izjavil, da je res sedel na galeriji v kavarni »Corso«, da je mogel opazovati vse goste. Zadnje čase je dobival od zagrebških omladinovcev groznilna pisma. Teh pisem in groženj se Grauer ni bal. Pač je po nosil v desnem žepu suknje vedno sa- mokres, pripravljeno, da se brani in strelja. Če bi ga kdo napadel. Tudi v trenutku, ko ga je zadela krogla, je pograbil za samo- kres, toda v naslednjem hipu se je že one- svestil. Na vprašanje, koga sumi kot ate- ntatorja, je detektiv izjavil, da bo preiskava, ki je v polnem teku, atentatorja gotovo raz- krinkala. Prepričan pa je, da od atentator- jev nihče ne pripada HSS ali SDS. Gotovo pa je, je nadaljeval detektiv, da je atentat dobro organiziran in so ga izvršili trije. Eden je prišel in se je informiral, če sem v kavarni. Nato je odšel na telefon in me poklical. Drugi je stal na straži v Gunduli- čevi ulici; tretji je pa bil skrit za zavese in je streljal name, ko sem hotel v telefon- sko ocelico. Prelasko bo olajšalo dejstvo, da je bil atentator, ki je bil skrit za zavese, ze- lo dobro poučen o razmerah v kavarni »Cor- so«. Prepričan sem, je zaključil ranjeni de- tektiv, da bodo atentatorji še danes aretirani. Na največje zaščudnje zagrebške policije se je včeraj Marko Ozanič, za katerim je bila izdana tirailca, sam javil policiji. Izjavil je, da res sovraži iz dna duše detektiva Grauer- ja, ker mu je zagretil življenje in ga skoraj spravil ob službo, vendar Grauer ni vreden, da bi si kdo zaradi njega vrazil roke. Ozanič dokazuje tudi svoj alibi.

Iz Osijekaja poročajo, da je bila na božični večer umorjena starke 65 letna Pavlina Vo- dopivec. Našli so jo mrtvo v stanovanju. So- sedom se je zdelo čudno, da starke ni bilo že par dni na spregled. Ko se tudi na trka- nje ni oglasila, so s silo odprli vrata. Nudil se jim je grozen prizor. Na tleh je ležala starke v mlaki krvi. Na sebi je imela nočno srajico. Stanovanje je bilo popolnoma raz- metano. Vse omare so bile vlomljene. Po vsem tem sodeč je postala starke žrtve ro- parakega morilca. Policija je takoj uvedla preiskavo, ki je ugotovila, da je starke pred tedni prepisala svojo hišo delavcu Mirku Baisu, ki se je pa zavezal, da bo skrbel za starke do njene smrti. Zato je bil prvi osum- ljen delavec Bais. Zdi se, da se je hotel star- ke znebiti. Sum je še večji, ker se je starke svojim sosedom večkrat pritožila, kako grdo ravna delavec z njo. Policija je Baisa takoj aretirala, toda mogoče odločno taji vsako kriv- do. Truplo umorjene starke so obducirali in ugotovili, da je morilec Vodopivčev najpr- vo udaril s topim predmetom po glavi in jo omamil, nato jo je pa zadušil z blazino.

Policija je aretirala tudi Baisovo ženo, ker je osumljena, da je sodelovala pri umoru. V selu Kraljevcu pri Sessvetih je bil iz- vršen na Stefanovo strašen umor, ki je raz- buril vso okolico. Seljaka Stjepan in Tomo Pavlovič sta napadla čevljarja Frana Fišerja. Čevljar Fišer ima v Kraljevcu svojo hišico. Na Stefanovo je bila v gostilni zabava, na katero so prišli številni gostje, da se ob vinu in godbi pozabavajo. Pili so precej in pod večer so bili skoraj vsi že pijani. Na za- bevi sat bila tudi smrtna sovražnika čevl- jarja Fišerja brata Stjepan in Tomo Pavlo- vič. Med njimi je kmalu nastalo prerekanje. Brata Pavlovič sta večkrat vstala od mize in izzivala čevljarja ter tako povzročila pretep. Tudi Fišer se je razburil in se začel braniti z nožem. Pretep je bil vedno hujši. Stjepan Fišer se je razburil in se začel braniti z no- žem. Stjepan in Tomo sta dobila kolce in na- padla čevljarja. Stjepan ga je udaril najprvo po glavi in mu razbil lobanjo. Fišer je be- žal in se zgrudil pred svojo hišo, kjer ga je dohitel Tomo in ga še nekolikokrat udaril s kolo po glavi. Čevljarja so prenesli v hišo, kjer je kmalu podlegel težkim po- škodbam. Sovražstvo med čevljarjem in sel- ljakoma je nastalo pred petimi meseci, ko je Fišer v trafiki kupoval cigarete. V trafiki je bila tudi Pavlovičeva žena, kateri je čevljar začel nagajati. Njen mož je zato na- padel čevljarja z nožem in mu zadal težko rano. Zaradi tega je bil delj časa zaprt. Ko se je vrnil iz zapora, je iskal prilike, da bi se čevljarju osevtil. Stjepan Pavlovič je v vasi znan kot velik prepirljivec in pretepač. Vsi so se ga bali. Fišer zapuša šest nepre- skrbljenih otrok. Brata Pavlovič so orožniki aretirali in izročili sodišču v Zagrebu.

Beležnica

KOLEDAR.
Danes: Petek, 28. decembra 1928; kato- ličani: Nedolžni otrošiči; pravoslavni: 15. decembra, Elevt.
DANAŠNJE PRIREDITVE.
Opera: «Aida».
Kino Matica: «Rdeča plesalka iz Moskve».
Kino Ideal: «Moč in lepota».
Jakovljeva razstava v Jakopičevem pavil- jonu.
Razstava Karle Bulovčeve v Narodni galeriji.
DEZURNE LEKARNE.
Danes: Sušnik, Marijin trg; Kurait, Go- sposvetska cesta.

Vsem športnikom v vednost!
Beli stadijon
prekrasni film o letošnji olimpijadi v St. Moritzu ponavljamo v kinu Matica danes ob 18.15 ur.
Zveza kulturnih društev.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

DRAMA.
Sobota, 29. dec.: Zaprt.
Nedelja, 30. dec.: Ob 15. »Modri osliček Miško«. Mladinska predstava po enotnih cenah (od 8.— Din navzdol).
Ponedeljek, 31. dec.: Ob 21. uri »Dobri vojak Švejk«. Znižane cene. Izven.
Torek, 1. jan.: Ob 15. »Betelemska legen- da«. Lrv. Znižane cene. — Ob 20. »Krog s kredo«. Izven. Znižane cene.
Sreda, 2. jan.: »Zukrožna trmoglavka«. B. OPERA.
Sobota, 29. dec.: »Lepa Vida«. Red C.
Nedelja, 30. dec.: »Jonny svira«. Premijer- ski abonma.
Ponedeljek, 31. dec.: Ob 16. uri »Boccaccio«. opereta. Ljudska predstava po zelo zni- žanih cenah. Izven.
Torek, 1. jan.: Ob 15. »Nikola Šubic Zrinj- ski«. Ljudska predstava pri znižanih ce- nah. Izven. — Ob pol 20. »Čaršavska kneginja«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Jutri, v soboto, 29. t. m. se poje Risto Savinova opera »Lepa Vida«. V glavnih partijah nastopijo ge. Majdičeva, Ribičeva, gđ. Španova ter gg. Banovec, Betetto, Jan- ko, Berlot. Predstava je za abonma C.
V nedeljo 30. t. m. zvečer se ponovi senzacionalna Krenkova opera »Jonny svi- ra« z g. Robertom Primožičem v naslovni partiji. Predstava je za premierski abonma.
Na Silvestrovo priredi operno gleda- lišče ljudsko predstvo po zelo znižanih ce- nah ob štirih popoldne. Poje se melodijzna Suppejeva opereta »Boccaccio«. Predstava se vrši popoldne in je primerna tudi za mla- dino.
Na novega leta dan se poje v operi ob 15. popularna Zajčeva opera »Nikola Su- bic Zrinjski«, zvečer pa Kalmanova opereta »Čaršavska kneginja«. Obe predstavi sta pri znižanih cenah. V sredo 2. januarja je ope- ra zaprta.
Sprememba dramskega repertoarja. Zaradi obolelosti g. Levarija se dramski re- pertoar deloma izpremeni. V soboto 29. t. m. odpade predstava »Ukročena trmoglav- ka« ter ostane dramsko gledališče ta dan zaprt. V nedeljo 30. t. m. popoldne ob 15. uri bo v dramskem gledališču predstava po enotnih, izredno znižanih cenah. (Vetop- nice od Din 8.— navzdol).
Gledališče na novega leta dan. Na no- vega leta dan popoldne ob 15. se igra v drami »Betelemska legenda« (Kralj brez- pravnih). Igra, katere snov je zajeta iz ča- sov rojstva Jezusa Kristusa. Zvečer zanimi- va kitaljska drama »Krog s kredo«, ki je pri dosedanjih vpriizoritvah dosegla lep uspeh. Obe predstavi sta po znižanih cenah.
Silvestrov večer v dram. V ponedel- jek dne 31. t. m. igra drama po izredno znižanih cenah priljubljeno komedijo »Do- bri vojak Švejk«.

Dnevne vesti.

Danes smo priložili vsem cenjenim naročnikom položnice in jih prosimo, da blagovolijo naročnino takoj oziroma prve dni prihodnjega meseca obnoviti. — Uprava »Slov. Naroda«.

Carinski oddelki pri finančnih direktorjih. Finančni minister je na temelju uredb o organizaciji finančne stroke in službe finančne upravne oblasti odredil, da se ustanove pri vseh finančnih direktorjih carinski oddelki. Pri finančni direkciji v Ljubljani se ustanove carinarne v Ljubljani, na Jesenicah, na Rakeku, v Gederovcih, v Mariboru, Radgoni in Dravogradu - Mezi.

V naše državljanstvo so sprejeti vdova iz Maribora Pija Košinj, učiteljica iz Kaple Olga Miklavč, ključavničar iz Maribora, K. Filipič, dijak iz Maribora, P. Bader, čevljarški pomočnik iz Nove vasi Peter Kokalj in učiteljica iz Vrha Frančiška Relic.

Zvišanje provizije za prodajo soli. Uprava državnih monopolov je zvišala provizijo pri prodaji soli na drobno od 45 na 50 par pri kg, kar znaša pri vsakem vagonu soli 500 Din več, nego doslej.

Konferenca o novem voznom redu. Generalna direkcija državnih železnic je sklicala konferenco o novem voznom redu, ki stop v veljavo 15. maja 1929. Konferenca se bo vršila 17. januarja 1929 v Beogradu Poleg železniških strokovnjakov so povabljene tudi zastopniki vseh gospodarskih zbornic in korporacij.

Trg Stjepana Radića. V četrtek je bil na svečan način prekrščen Markov trg v Zagrebu v trg Stjepana Radića. Duga ulica je dobila ime Pavla Radića, Pivarska ulica pa ime dr. Cijure Basarička.

Podaljšanje veljavnosti brezplačnih železniških kart. Generalna direkcija državnih železnic je podaljšala do nadaljnjega veljavnost vseh brezplačnih železniških kart, izdanih na ime. Med te spadajo tudi novinarske karte.

Zračna zveza med Zagrebom. Prihodnje leto bo vzpostavljena redna zračna zveza med Prago in Zagrebom preko Avstrije.

Zopet inozemsko posojilo. Finančno ministrstvo namerava baje najeti na Holandskem posojilo v znesku 65.5 milijonov holandskih goldinarjev. Vprašanje je seveda, če bodo holandski bankirji dali posojilo državi, v kateri vladajo tako obupne razmere.

Bivši general Babić umrl. Na sveti večer je umrl v Zagrebu bivši avstrijski general Stjepan Babić. Pokojni je bil rojen v Brovnu v Likji in udeležil se je kot avstro-ogrski oficir bitk pri Solferinu in Custozzi ter okupacije Bosne in Hercegovine. Svoječas je služil Babić v Zagrebu kot načelnik dvajsetke štaba in v Bjelovaru kot polveljnik 16. polka. Leta 1905 je stopil v pokoj in je postal tajni svetnik. Umrl je v starosti 87 let.

GRADSKA LJEKARNA. KAMENITA UL. 11. Kostni so me bolele 18 let, sedaj pa ne čutim več ničesar, odkar sem se namazal z Reumatismom, za kar se vam najlepše zahvaljujem. — Delić Ante, Muć, Dalmacija.

Dve novi radiopostaji. 1. januarja bosta otvorjeni dve novi radiopostaji, prva oddajna v Veliki gorici, druga sprejemna pa v Maksimirju.

Škratinka v Zagrebu pojema. Poročilo o stanju nalezljivih bolezni v Zagrebu navaja, da se je zmanjšalo zadnji mesec število slučajev škrlatinke za 63. 27. t. m. je bilo v bolnici še 106 bolnikov, od katerih so 20 že poslali v domačo oskrbo.

Zima v Srbiji, pomlad v Dalmaciji. V Beogradu imajo zadnje dni lud mraz. Temperatura je dosegla 15 stopinj pod ničlo. V nekaterih delih mesta so popokale vodovodne cevi, ker je voda v njih zamrznila. — Tudi v Prizrenu in v bližnjih krajih je zavladala huda zima. Zapadlo je veliko snega, da ljudje ne morejo iz hiš. Iz Splita pa poročajo, da imajo zadnje dni zelo lepo toplo vreme. V Splitu samem je tako toplo, da hodijo ljudje brez sukenj.

Uradne ure pri sodiščih v Ljubljani. Od 1. januarja 1929 do nadaljnjega bodo uradne ure pri sodiščih v Ljubljani od delavnih od 9. do 14. ure, ob praznikih in ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Ta čas je odprto vložništvo in so dostopni prostori zemljiške knjige ter trgovskega registra.

Poštna hranilnica je uvedla neposredni izplačilni promet s Francijo pod istimi pogoji, pod katerimi je ta promet že upeljal z ostalimi državami. Dosedaj je uvedla virmanski in izplačilni promet s Češkoslovaško, Avstrijo, Madžarsko, Švicco, Belgijo, Italijo in Nemčijo, a s posredovanjem teh držav vrše izplačila tudi v druge države. Navodila in natančna pojasnila glede teh nakazil daje brezplačno poštna hranilnica v Beogradu in njene podružnice v Sarajevu, Zagrebu, Ljubljani in Skoplju.

Himen. Poročila sta se g. dr. Beno Pehani in gđ. Nada Starč, hčerka uglednega ljubljanskega odvetnika dr. Emila Starča. Bilo srečno!

Sokolako gledališče v Radovljici ponovi v nedeljo 30. t. m. popoldne zadnjikrat »Peterčkov poslednje sanje«. 998/n

Smrtna kosa. Umrla je gđ. Marija pl. Pilbach. Pogreb drage pokojnice bo v soboto, dne 29. t. m. ob 2. popoldne iz hiše Dvorni trg št. 3. — Danes je preminul v Ljubljani zasebni uradnik g. Gabriel Urabe. Pokojni je bil simpatičen, značajan mladenič. Pogreb bo jutri ob štiri popoldne a Sv. Petra ceste št. 17. Blag jima spomini! Težko prizadetim rodbinam naše iskreno sožalje!

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo obično nekoliko topleje vreme. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblač-

no in megleno. V Dalmaciji imajo še vedno prijetno toplo vreme, pa tudi pri nas in v Zagrebu se že čuti vpliv južnega vremena. Včeraj je bilo v Splitu 9. v Ljubljani 5.8. v Zagrebu 4. v Skoplju — 5. v Beogradu — 2.9. v Mariboru — 1 stopinja. Danes zjutraj je kazal barometer v Ljubljani 766 mm. temperatura je znašala — 2.

Slovenci v Ameriki. V Waukeganu, država Illinois, je umrl Franc Svete. Pokojni je bil doma iz Borovnice. V Ameriko je prišel kot 7letni deček. Bil je med ameriškimi Slovenci zelo priljubljen. V istem kraju sta umrla Mihael Prdjan in Fran Petkoviček.

Nesreče pri delu. Včeraj so pripeljali v bolnico delavko Marijo Turkovo, zaposleno v tovarni »Saturnus« v Mostah Med delom ji je brizgnilo olje v obraz in je morala iskati pomoč v bolnici — Slična nezgoda je doletela včeraj popoldne tudi delavca Antona Farčnika, zaposlenega v kurilnici na kolodvoru. Med delom mu je buhnil v obraz plamen bencina, ki je nenadoma eksplodiral. Farčnik je zadobil nevarne opekline. Tudi njega so prepeljali v bolnico.

Senzacija! Senzacija!

K*O*Z*A*K*I

ogromno filmsko vedelo, v glavni vlogi

John Gilbert

strasten v ljubavi, hraber v boju in strašen v osveti.

Pride! Pride! Elitni kino Matica

Z nožem v hrbet. Na Stefanovo je menda v naših krajih že kar tradicija, da mora teči kri. Skraj vsako leto pripeljejo po božičnih praznikih v bolnico več žrtev te grde razvade. Tako tudi včeraj. V bolnico je moral delavec Jože Južnik iz Dobrunj. Na Stefanovo je popaval v družbi z drugimi fanti. Med njimi je nastal prepir in nekdo ga je med prekanjanjem z nožem sunil v hrbet. Lužnikova poškodba je precej težka. Jurnaka noža išče sedaj policija.

Pri železnicah in črvenih težkočah, slabem teku, zaprtju, napetosti, zragi, oslablosti, bolečinah v čelu, slabostih v želodcu povzročajo 1—2 časi naravne grenčice »Franz Josef« temeljito izpraznjenje in čiščenje prebavnih snovi. Izjave raznih bolnik in klinik nam pričajo, da uporaba grenčice »Franz-Josef« zelo uspešno in olajševalno vpliva na zelo bolne ljudi. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specialnih trgovinah. 26-T

Lajšajte našo neizmerno bedo in se čisto spominjajte Podpornega društva slepih. 994-n

SPORTNI KLUB GRAFIKA

PIREDI

ZABAVNI VEČER S PLESOM

V SOBOTO 29. T. M. OB 8. URI ZVEČER V LJUDSKEM DOMU. NA SPREDU RAZNE ZABAVNE TOČKE. — SODELUJE PEVSKI ODSEK »GRAFIKE«.

Iz Ljubljane

Jubilej dela. V intimnem krogu svojih prijateljev praznuje danes g. Joža Kurent 40-letnico, odkar je bil imenovan za slugo Kranjske hranilnice in sicer ravno na tepežni dan 28. 12. 1888. Obenem praznuje 70-letnico svojega rojstva. Slavljenec je doma iz kamniške okolice. Po 10-letni vojaški službi je prišel v Ljubljano, kjer so ga sprejeli v službo pri Kranjski hranilnici. Nad 18 let je upravljal omenjenemu zavodu lastno starodavno »Strelišče« za Gradom, kjer je nekdanj zborovalni slavni deželni zbor kranjski. V prvem nadstropju je bila zborovalna dvorana, spodaj pa ljudska kuhinja, kakor še danes. G. Kurent je bil priča prve obstrukcije v deželnem zboru, ki jo je vprizoril pokojni dr. Sušteršič l. 1898. Takrat so po dvorani gremeli bobenčki, piščalke in drugi obstrukcijski instrumenti. Kot najstarejši uslužbenec Kranjske hranilnice je prenesel — kakor sam pravi — že mnogo milijonov godljarjev, kron in sedaj dinarjev. Ogromna je svota, ki jo je g. Kurent že raznel iz hranilnice k raznim zavodom ali na pošto odnosno s pošte. Bil bi pač prvi slovenski milijarder, če bi bil ta denar njegov. Ob svojem jubileju se g. Kurent spominja vseh predsednikov, ravnateljev, 22 pokojnih uradnikov in drugih tovarišev. G. Kurent je klub visoki starosti še vedno čil in zdrav kot prava gorenjska korenina.

Zigosanje vžigalnikov itd. za mesto Ljubljano (desni breg) se bo vršilo pri sreski upravi finančne kontrole Ljubljana II. v Ljubljani, Breg, hišna številka 6-1, od dne 29. decembra 1928 do dne 10. januarja 1929. Po tem terminu se vžigalnikov ne bo več zigosalo ter se bode z vsakim imetnikom nežigosanega vžigalnika postopalo kot s tihotapcem. Rok zigosanja za levi breg se objavi pozneje.

Velikanska senzacija. »Velika tatvina v tovarni »Saturnus«. Pod tem naslovom je današnji »Slovenec« napravil pravico senzacijo, češ da gre za malverzacije v najmanj milijonskem obsegu. Informirali smo se pri vodstvu tovarne in zvedeli, da znaša skupna škoda celih 2000 Din, odnosno niti toliko, ker je med tem tovarna blago že dobila nazaj. Res velikanska senzacija!

Ciril Metodova veselica mestne ženske in moške podružnice v Ljubljani se vrši dne 5. januarja 1929. l. v Sokolski dvorani. Vhod z Bleiweisove ceste. 998/n

Silvestrov večer Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu se vrši kakor običajno vsako leto v družestvi telovadnic. Vhod z Bleiweisove ceste. Bogat spored bo vsakemu nudil mnogo zabave. Po polnoči velika plesna revija modernih plesov. K obilni udeležbi vabi odbor. 997/n

Velika Rusija. (Filmsko predavanje Zveze kulturnih društev.) Prihodnji spored Zveze kulturnih društev od sobote dalje je filmsko predavanje o Veliki Rusiji. Ob predavanju univerzitetnega profesorja dr. Preobraženskega se bo predvajal film, ki bo pokazal ogromno rusko carstvo pred svetovno vojno, slike in posnetke iz življenja zadnjega ruskega carja in njegove rodbine, nadalje krvave bitke in rusko armado v svetovni vojni do zloma carizma ter prehod v današnje razmere v Rusiji. Na o izredno zanimivo filmsko predavanje opozarjamo ljubljansko občinstvo že danes.

Ljubljanski župi JPZ veljane zbrane obveščamo, da se vrši župni koncert 3. februarja prih. leta ob 8. uri popoldne v »Unionu«, letni redni občni zbor na Svečnico ob 3. pop. v pevski dvorani Glasbene Matice v Ljubljani. Podrobnosti v »Zborih« in okrožnici. Odbor.

Pevski zbor Glasbene Matice Ljubljanske. Danes vaje ob 6¼ za ženski, ob 8. za moški zbor. Smo pred nastopom, zato vsi k vajam! Odbor.

Beli stadion. Na željo iz športnih krogov, zlasti upoštevajoč želje vseh onih, ki so porabili božične praznike in oduhteli v planine, tako, da si niso mogli ogledati filmskega predavanja o letošnji olimpijadi, sporoča Zveza kulturnih društev, da se predvaja ta prekrasni film nepreklicno zadnjikrat danes ob 18. uri 15 min. v prostorih Elitnega kina Matice. To je zadnja prilika, da si zamore vsakdo ogledati bajno lepo delo, ki je vzbudilo v Ljubljani o božičnih praznikih splošno zanimanje in občudovanje. Opozarjamo, da je pričetek točno ob 18.15 uri.

Mnogo zabave bo nudil Silvestrov večer, ki ga priredi pevsko društvo Krakovo-Travno v dvorani gosp. Franc Dorenca na Askerčevi cesti (poleg Tehniške srednje šole). Začetek ob 20. uri. 995/n

SK Slavija - Vodmat poziva članstvo, da se polnoštevilno udeležijo pogreba umrlega, agilnega tovariša Frana Keršiča, ki se vrši jutri, v soboto ob 2. popoldne iz hiše žalosti, Vodmat, Društvena ulica št. 48.

Vzgojevalno in podporno društvo »Mladica« v Ljubljani je dovolilo gojčkam na tukašnji ženski realni gimnaziji sledeče zneske: eni gojenki ustanovi Din 500, drugi gojenki podporo Din 200.

Samomor starca. Včeraj se je na svojem stanovanju obesil neki 75letni starček. Pokojni je že več let bolehal na raku in je samomor najbrž izvršil v globoki duševni depresiji.

Tatvina kolesa. Iz veže Lozarjeve gostilne v Rožni ulici je bilo včeraj odpeljano kolo ključavničarskemu mojstru Ivanu Megliču. Kolo je bilo znamke »Champion«, vredno 2000 Din. Številka kolesa je bila 653.505.

Zastrupljenje s plinom. Čudna nezgoda se je pripetila danes v opoldanskih urah na Turjaškem trgu. V delavnici čevljarkega mojstra Ivana Šetine v hiši št. 5 je uhajal plin. Nenadoma je postalo pri mojstru uslužbenemu 15letnemu vajencu tako slabo, da se je onesvestil, pa tudi mojstru je postalo slabo. Imel je še toliko moči, da je poklical rešilno postajo na pomoč. Uslužbenec rešilne postaje so takoj uvideli, da gre za zastrupljenje s plinom, na kar sta bila mojster in vajenec prepeljana v bolnico. Mojstru je kmalu odlego, pa tudi vajenec si je že opomogel.

Iz Celja

Volitve v celjski okrajni zastop. KDK je vložila v Celju skupno listo z nosilcem g. dr. Juro Hrašovcem odvetnikom v Celju. Skupno listo je vložila tudi na Vranskem z nosilcem g. Omladičem, županom v Braslovcah.

Ekspozitura javne borze dela v Celju se je preselila v svoje nove uradne prostore v stari deški okoliški šoli (sedaj v hiši ljublj. delavske zbornice).

Umri je pri Novi cerkvi zasebnik g. Karl Dickinson v starosti 69 let. 25. t. m. je bil pokopan na celjskem mestnem pokopališču.

Sokolski Silvestrov večer se vrši 31. t. m. z bogatim vspremem v veliki dvorani Celjskega doma.

Trgovski ples priredijo trgovski namestenci v Celju dne 5. januarja v Narodnem domu.

K*O*Z*A*K*I

velelil po istoimenskem romanu L. N. Tolsteza, posnet v proslavo stoletnice njegovega rojstva.

Pride! Pride! Elitni kino Matica.

Pariški krvnik noče v pokoj

Pariški kolega pokojnega Mausnerja Anatole Deibler je star že 75 let, pa noče še opustiti svojega poklica, dasi je že davno zaslužil skromno pokojnino. Pariški krvnik je v mestu zelo popularen in vsi ga poznajo pod imenom »Monsieur di Paris«. Krvniške funkcije je prevzel po svojem očetu in na oni svet je spravil že več sto zločincev. Njegova plača pa v primer z napornim delom ni posebno sijajna. Mož je dobil doslej 11.373 frankov letno in šele sedanjemu pravosodni minister mu je zvišal plačo na 18.000 frankov. Poleg tega dobiva oklade za vzdrževanje krvniškega orožja, ki so mu bile zdaj tudi primerno zvišane.

Pariški krvnik se pa ne omejuje samo na mesto, marveč nastopa kot gost tudi v drugih mestih. 30 odsotkov vseh justifikacij v Franciji opravi on. Kandidatov za njegovo mesto je že zdaj mnogo in vsi trdijo, da je Deibler za tako naporno delo že prestar in da ima slabo srce. Pravosodno ministrstvo ga je dalo zdravniško preiskati, toda zdravnik so ugotovili, da je mož še krepak in da lahko še nekaj let opravi krvniški poklic.

Katastrofalne posledice svetovne vojne

Čez nekaj let nastopi veliko pomanjkanje delovnih moči. — Industrijska podjetja bodo prisiljena sprejemati v službo nekvalificirane delavce in ženske.

O gospodarskih posledicah svetovne vojne se je že mnogo govorilo in pisalo. Nič se pa ni doslej resno pečal s problemom, kakšne bodo posledice manjšega števila porodov med vojno in večje detске umrljivosti. Se noben sociolog se ni zamislil nad vprašanjem, kakšne razmere zavladajo v Evropi, ko doraste mladina, ki je zagledala luč sveta med svetovno vojno. O tem vprašanju je priobčil zanimivo razpravo v zadnji številki »Gospodarske politike« češkoslovaški profesor dr. Emil Schönbaum, ki pravi, da je dočakalo na Češkem, Moravskem in Opavskem l. 1927 še 91.067 dečkov 14. leto starosti, letos 89.118, v prihodnjem letu jih bo še 65.352, leta 1930 46.009, leta 1931 41.547, leta 1932 samo 39.313 in šele leta 1933 naraste njih število zopet na 63.000. Velika je umrljivost tudi med deklicami, kajti lani jih je doživelo 14. leto 89.324, letos 87.413, leta 1932 jih pa dočaka 14. leto starosti samo 38.561.

S 14 leti postane mladina sposobna za produktivno delo. Prof. Schönbaum je izračunal, da bo znašal v letih 1929 do 1933 primanjkljaj na delovnem trgu okrog 166.000 moških in 96.000 žensk. Podjetja, ki zaposlujejo mlade delavce in delavke, pomočnike, vajence itd., bodo preživljala najhujšo krizo leta 1933. Po tem letu preide kriza na starejše letnike, ker bo število mladih delovnih moči znova naraslo. V l. 1933—1937 bo pa zopet primanjkovalo za delovni trg in vojaško službo odraslih moških. Brezposelnost bo popolnoma izginila in na njeno mesto bo stopilo katastro-

falno pomanjkanje delovnih sil. Težke posledice tega pojava bi se dale deloma ublažiti, če bi vladala v tem času huda gospodarska kriza.

Posledice tega naravnega razvoja bodo zelo občutne in poznale se bodo skoro na vseh poljih gospodarskega in javnega življenja. Prof. Schönbaum trdi, da bodo cene vseh življenjskih potrebščin občutno povišane, da jih bo primanjkovalo in da se bodo delavci energično borili za zvišanje mezd.

Delavske zavarovalnice bodo imele v teh letih ogromne dohodke. Podjetja bodo prisiljena obdržati v službi starejše uslužbence, rabila bodo nekvalificirane delavce za delo, ki bi ga morali opravljati kvalificirani, obenem bodo pa prisiljena sprejemati več žensk, kakor je bilo to med svetovno vojno. Na nadomestilo delovnih sil iz inozemstva ni računati, kajti tudi sosedne države bodo preživljale enako krizo delovnega trga. V Nemčiji bo položaj najbrž še težji. Kakor je zdaj na delovnem trgu ponudba znatno večja od povpraševanja, tako bo čez leta povpraševanje znatno prekašalo ponudbo. Delo se bo občutno podražilo, obenem bodo pa poskočile tudi cene življenjskih potrebščin, zlasti industrijskih izdelkov. Industrijskim podjetjem se obeta še hujša kriza, kakor jo preživljajo zdaj. Industrija čuti zdaj večino sama posledice manjšega konsuma, dočim o kakem pomanjkanju delovnih sil ne more biti govora. Čez nekaj let bo pa čutila najbolj posledice pomanjkanja delovnih sil.

Žena z 10 dušami

Pred leti je ameriški psiholog James Hystop opazoval neko deklico iz Filadelfije, ki se je v časovnih presledkih trikrat izpremenila. Zdjaj pa poroča angleški tisk o zanimivem znanstvenem delu angleškega psihologa dr. Alberta Wilsona. Veletni predsednik angleškega kraljevskega zdravniškega društva v Londonu opisuje čuden primer 40-letne Mary Barnesove, čije duševnost se je desetkrat izpremenila. Prva izprememba je nastala že v zgodnji mladosti. Kritičnega dne je bila Barnesova povsem normalna. Naenkrat je začela govoriti kot 4-letno dete, dajala je ljudem povsem drugačna imena, mater in očeta ni več poznala, pozabila je tudi čitati in pisati ni znala več. Takrat je bila stara 14 let in izpremenila se je tako, da bi človek mislil, da ima pred seboj 4-letno dete. Roditelji so jo morali znova učiti, da je za silo govorila, poznala svoje in vedela, kako se ta ali ona reč imenuje.

To čudno duševno stanje pa ni trajalo dolgo. Čez sedem tednov je nastopil preokret. Dekletce je začelo znova dobro govoriti in čitati, pisalo je pa od desne proti levi. Tudi čitalo je pa čisto narobe. Glas se ji je temeljito izpremenil in imena svojeve je znova pozabila. Pri tretji izpremembi se je vedla kakor gluhonema. Barv sploh ni razločevala in sčasoma je popolnoma oslepela. Končno je postala gluha, nema in slepa. Posedala je po kotih in se za nobeno reč ni zmenila.

Čez osem tednov je dekletce znova oživelo, slišalo je in videlo, je začelo govoriti in z navdušenjem je slikalo. Čez tri mesece je nastopila znova izprememba, dekle se je začelo zanimati za glasbo, govoriti ni moglo dobro, pač pa je izborno igralo na gosli in klavir.

Sigrida Undset o ženskah

Slavna norveška pisateljica Sigrid Undset je dobila letos Noblovo literarno nagrado in s tem je njeno ime še bolj zaslovelo po svetu. Undsetova pa ni samo odlična predstavnica norveške književnosti, marveč tudi ženska v najboljšem pomenu besede. Ona je mati, ki ni samo rodila otroke, marveč je tudi popolnoma razumela njihovo dušo in temeljito pojasnila roditeljem, zlasti materam moralne dolžnosti do dece. Zenam, ki razmišljajo o sposobnostih ženskega spola, pojasnjuje Sigrid Undset ta problem do najmanjših podrobnosti. Obenem odgovarja možem, ki ženskam odrekajo vse sposobnosti za udeleževanje v javnem življenju. — Mnogo se je že govorilo in pisalo o sposobnosti ženske za razne poklice izven doma. Moški navadno trdijo, da je ženska mnogo manj produktivna nego moški. Malo da je žensk, ki bi ustvarile kaj novega v umetnosti in znanosti, še manj pa v politiki. Če pa kaže ženska na teh poljih talent, ni po mnenju moških nikoli ustvarjajoči element, ker gre po stopinjah moškega.

K temu pripominja Sigrid Undset, da moški pozabljajo na eno. Žena, če je res naravna ženska, mora dati iz sebe človeštvo več ustvarjajoče sile in lastne energije, nego moški. Ustvarjajoča sila žene je zlasti v materinstvu. Poleg materinstva, ki je temelj človeške družbe, prinaša ženska v rodbino in družbo veliko bogastvo plemenitih čustev, od katerih živi deca, mož in pogosto tudi cela družba. Vse to zahteva mnogo sile, samozatajevanja, potrpežljivosti in energije, kakršne bi večina moških ne mogla razviti. Ustvarjajoča sila ženske pride do veljave v prvi vrsti v njenem lastnem življenju, dočim ustvarja moški več v znanosti

in umetnosti. Oboje je treba pravično oceniti.

Materam pravi Sigrid Undset: Ne pozabite, da zavzema vsaka ženska, ki je dobra mati, v življenju važnejši položaj, nego minister. Vsaka mati je nenadomestljiva. O ministru tega ne moremo trditi. Na svetu je mnogo ministrov, ki bi storili svoji državi največjo uslugo, če bi si ne domišljali, da so nenadomestljivi in če bi se umaknili z ministrskega stolčka.

Sigrid Undset je v prvi vrsti ženska, ki razume žensko in njeno misljo. Svojo ustvarjajočo vlogo dokazuje v svoji trilogiji »Kristin Lavransdatter«. To delo je res umetniško, nesmrtno. Roditeljem pravi Sigrid Undset, da morajo biti sami plemeniti, idealni in moralni, če hočejo svojo dečo dobro vzgojiti.

Če se star panj vname

Do čudnega dvoboja je prišlo to dni v Atlantic City v Ameriki. 65 letni vdovec Charles Seiwert, det dveh odraslih vnukov, se je zaljubil v 20 letno lepotic Mary Rice. Zaljubljeni ded je pa imel tekmeča v osebi 20 letnega Williama Rustona, ki se je iz podletnega starčka neumljeno norčeval. Zaljubljeni stari se je čutil užajenega in je pozval mladega tekmeča na dvoboj.

Drugi dan sta se za mestom res spoprijela. Streljala sta se z lovsškimi puškami. Mladi Ruston je bil ranjen v trebuh, Seiwert je pa odnesel zdravo kožo. Zdelo se mu je pa, da je svojega tekmeča premalo kaznoval in zato je potegnil iz žepa revolver in je še petkrat ustrelil na ležečega Rustona ter ga težko ranil. Starega ljubosumnega je policija aretirala in zaprla, njegovega mladega tekmeča so pa odpeljali v bolnico. Če bo okrevaj, bo moral tudi on odsedeti kazen za dvoboj, ki je v Ameriki strogo prepovedan. Mlada lepoticca bo morala iskati tretjega kavalirja.

Zopet požar na Bledu

Bled, 28. decembra. Zločinska požigalska topla, ki že celo leto strahuje Bled in vso Gorenjsko, še vedno ne miruje. Teden za tednom prihajajo z Bleda poročila o požigih kmetskih domov, leden za tednom uničuje zločinska roka imetje naših vrlih Gorenjcev, toda o požigaleh ni duha ne sluha. Vse prebivalstvo je zbežano in v strahu se ljudje vprašujejo, kdaj vendar bo konec peklnskega početja neznanih zločincev. Predznost in brezobzirnost požigalcev res ne pozna nobene meje. Ni se še pogoje razburjenje ob požaru, ki je nastal te dni na Bledu, že je na Stefanovo rdeči petelin znova zapel. Goreti je začelo pri posestniku Zupančiču blizu blejskega gradu. Ogenj je izbruhnil okoli 28. v gospodarskem poslopu in se je naglo razširil. Ogromni ognjeni zublji so kmalu daleč naokoli razsvetljevali vso blejsko okolico. Na pomoč so takoj prihitali blejski in okoliški gasilci in posrečilo se jim je ogenj po triurnem zapornem gašenju udušiti. Kljub temu ima Zupančič veliko škodo, ki je pa k sreči krita z zavarovalnico.

Oba imata prav.

V eni cigari je toliko strupa, da se lahko zastrupi 20 mačk.

Oprosti, kako pa more 20 mačk naenkrat kaditi eno cigaro?

Ženska matematika.

Ženske so v matematiki zelo slabo podkovane. Steti znajo namreč samo do ene. Vsakemu moškemu pravijo, da je bil prvi.

Podpirajte tvrde, ki inserirajo v »Slovenskem Narodu«!

Edgar Wallace:

Kdo je morilec?

Roman.

Vrniti se je in nastrgal še eno prgišče oblaja.

— Nedvomno je kri, — je izjavil odločno. — Toda čigava kri?

Nekaj časa se je oziral po sobi, pa ni ničesar opazil.

— Treba bo temeljito pomesti po tleh, — je dejal.

Pred pečjo je ležala raztrgana preproga, drugače so bila tla gola.

— Da, to je kri. Le poglej, tu je madež in tu drugi, a ta se vleče do vrat.

Morda najdeva sledove v veži.

Odšel je iz sobe in njegova domneva je bila pravilna. V veži so se poznali sledovi krvi, ki so vodili na vrt. Toda pri vratih ni bilo več sledov. Dež je izpral krvave madeže. Vrnila sta se v sobo in Socrates je začel razmišljati, kaj bi to pomenilo.

— Kaj je pa tole? — je vprašal nankrat.

V stropu nad mizo je bila dokaj široka špranja. Socrates je stopil na mizo in dolgo ogledoval špranjo. Slednjič je potegnil iz žepa nož in ga vtaknil med deske.

— Les, najbrž hrastov les. Lexi, dai mi luč, špranjo moram razširiti.

Odstranil je omet tako, da je lahko vtaknil roko v odprtino, in posvetil je v njo.

— Saj sem si mislil. Previdno je dobel s konico noža in kmalu mu je padlo nekaj na dlan. Bil je kosček kovine.

— Kaj je to? — je vprašal Lexington.

— Kroglja, krogla, ki je pa že prebila telo, kajti bila je že stlačena, ko se je zarila v tram.

Lexington jo je presenečeno ogledoval.

— Misliš, da je bil tu nekdo umorjen? — je vprašal tih.

— Vse kaže. Bodisi umor, ali pa...

— Ali pa?

— Ali pa poskušeni umor, — je dejal Socrates.

Kroglo je spravil v žep in odšel v prvo nadstropje. Tam sta bili dve sobi, v obeh sta stali postelji, toda samo na eni je bila perina ali boljše rečeno to, kar je ostalo od nje. Pri eni postelji je stal odprt usnjen kovčeg, ki je pa bil prazen. Opazila sta, da je bil listek s platnene stene strgan. Tudi pod posteljo je bil prazen ročni kovčeg.

— Hm, potniki ne jemljejo seboj obleke in tudi kovčegov ne pozabljajo. Zdi se mi, da najdeva pojasnila te zagonetke v kuhinji.

Kuhinja je bila v zadnjem delu hiše. Imela je nizek strop in masivna okna. Socrates si je najprej ogledal ognjišče. Bilo je starinsko ognjišče, polno pepela, ki je ležal tudi po tleh. Kraj ni je stala ožgana in ogoljena omara. Socrates je vzel iz nje stekleničico in jo poduhal.

Parafin, — je dejal. — Nekdo je tu podžigal suhljad in glavo stavim, da je tole ostanek ovratnika.

Potegnil je iz pepela ogorek in Lexington je takoj spoznal, da se ne moti.

— Rad bi vedel, je-li so tudi drugje kaj podžigali, — je dejal Socrates za-

mišljeno in se vrniti v jedilnico. Tudi tu je bilo veliko ognjišče, polno pepela.

— Morda pa ogenj tu ni tako temeljito opraviil svojega posla kakor v kuhinji, — je dejal in začel brskati po pepelu. Našel je trikotni papir, ki je tičal med dvema opekama. S tem, da je prišel med opeki, se je menda rešil ognja.

Socrates ga je potegnil s klesčami iz peči in ga prevlado položil na dlan.

Znova je pogledal skozi povečevalno steklo in Lex, ki mu je radovedno gledal čez ramo, se je čudil in razmišljal, kaj neki je na kosčku papirja tako zanimivega, da je Socrates presenečeno vzkljnil.

— Pogled, Lexi!

Lex je videl skozi povečevalno steklo samo mrežo vijoličastih črt na rdečkastem ozadju. Bile so izredno fine in mislil je, da ima pred seboj kosček pergamenta.

— To je ostanek bankovca, samo ne vem, ali sto- ali tisočfrankovega. To bo povedal strokovnjak. Če držiš ta papir proti luči, boš videl tudi kosček vodotiska.

— Košček bankovca? A kdo bi sežagal denar? — je vprašal Lexington začudeno.

— Tisti, ki je bil prisiljen sežgati ga, — se je glasil odgovor. — Zdej je treba iskati še nekaj. Vrniva se v hotel, kjer se bova kopala. Mislim, da sva oba potrebna kopeli.

Vrnila sta se k nestrpnemu in radovednemu šoferju. Bila sta menda zelo umazana, kajti šofer je počil v smeh, ko ju je zagledal.

— Tam mora biti polno prahu, gospoda, — je dejal.

— Malo sva si ga vzela za spomin, — je pripomnil Socrates.

Na povratku je šofer vprašal, če namerava kupiti posestvo.

— Najbrž, — je odgovoril Socrates. — Ali veste za kakega dobrega vrtarja? Za zanesljivega moža, ki bi pokosil travo na vrtu?

— Saj lahko sam storim to, — je odgovoril šofer. — Stanujem v Ashburtnu in prihodnji teden pridem sem na počitnice.

To je bilo Sokratu dobrodošlo. Ni hotel, da bi mu gledali tuji ljudje na prste, a šoferja je smatral za poštenega in zanesljivega moža.

— Pošljem vam ključ od vežnih vrat, toda v hišo nikar ne hodite, — je dejal.

— V hišo ne bom hodil, toda vrt se mi zdi zelo zanemaren in treba ga bo pošteno urediti.

— Ne mislite, da bi rad imel na vrtu rože, — ga je potolažil Socrates. — Rad bi samo, da mi nekdo pokosi travo in spravi vse, kar bi našel v nji.

Ko je stopil iz kopeli, je dejal:

— To ni bila napačna ideja. Če bi bil najel koga iz mesta, bi se o tem govorilo. Tako me pa smatrate za kupca in povsem naravno je, da hočem imeti vrt pokosen.

— In kaj misliš, da najde na vrtu? — je vprašal Lex.

— Gotovo ne mnogo, — je odgovoril starejši brat zamišljeno. — Sicer pa človek nikoli ne ve...

— Ali slutiš, kaj se je v oni hiši zgodilo?

— Imam dve ali celo tri domneve. Nedvomno pa je, da je bil mož, ki so ga v Močvirju na Blatu ubili. vlomilec iz

Lyonske banke Deveroux, in zdi se mi, da ga je umoril Mandie.

XVIII.

MOLLY IZGINE.

Lexington je onemel.

— Ubil ga je? — je vprašal ves iz sebe. — Ubil da je onega moža, ki je bil na poti v tujino? Saj je vendar ta mož odpotoval v Južno Ameriko.

— Morda. Če bo to dokazano, se se-sejuje v nič vsa moja teorija, — je dejal Socrates. — Ne pozabi, da je to samo domneva.

— Bob je pravil, da sta bila usodnega dne skupaj v Cardiffu.

Socrates je prikimal.

— Morda sta res bila tam. Meniš, da je bil dan, o katerem piše Mandie v svojem dnevniku, 27. februar? Toda s tem še ni dokazano, da je Deveroux umrl istega dne. Sicer pa ima Bob Stone samo poročilo o skupnem delu z Mandiejem do nedelje, ko sta se vrnila v London. In če bi bil tak pikolovec, kakor sem jaz, bi vedel, da je bil Bob mesec dni na počitnicah v Švici. To je bilo v času, ko se je predstojnik jezil na oba, da jima je Deveroux odnesel pete. Morda je Bob mislil, da bo najpametneje izginiti predstojniku začasno izpred oči.

— Kaj se je torej zgodilo 27. februarja? — je vprašal Lex.

— To bomo šele dognali, — je odgovoril Socrates.

Napotila sta se nazaj in prenočila v Londonu. Drugo jutro sta se odpeljala s prvim vlakom iz Londona, kajti zvečer je nestrpni Lexington zaman prosil centralo, naj mu da telefonsko zvezo s Hindheadom. Telefonist v Haslemeru je odgovoril, da je zveza prekinjena ali pa da telefon ni v redu.

— Ali poveš Bobu, kaj sva našla? — je vprašal Lex spotoma.

— Ne, — se je glasil nepričakovani odgovor. — Preveč pripovedovanja lahko še bolj zamota to zadevo.

— Ne razumem, zakaj bi mu ne povedal, — je pripomnil Lexington in njegov brat se je pomembno nasmehnil.

— Takoj ti povem, naivnež, — je dejal Socrates.

— Recimo, da mu povem, da je dotičnega moža ubil Mandie. Bob bo skušal takoj s pomočjo dnevnika in drugih argumentov dokazati, da je povsem izključeno, da bi bil Mandie tega ali onega dne v Močvirju na Blatu. Niti jaz, niti policija bi se ne zadovoljila z alibi-jem, kajti doslej še ni bila izrečena nobena obdolžitve. Povem Bobu, da sem pregledal osamnjeno hišo in zapuščen vrt. Vse drugo mi povem po vrsti, ko bom imel v rokah dokaze proti Mandieju. In ko zberem dokaze, bom imel v rokah nedvomno tudi moža, ki je 3. junija ustrelil Johna Mandleja.

Ko se je avto približal vrhu klanca, je sedel Bob na širokih stoncih, vodečih na teraso. Kadil je običajno jutranjo cigaro.

— Halo, že nazaj? — je zaklical radostno. — Kako sta opravila?

— Ne posebno dobro, — je odgovoril Socrates.

Bob je pogledal v avtomobil.

— A Molly nista pripeljala?

— Čemu bi vozila Molly s seboj? — je vprašal Socrates flegmatično. — Kaj pomeni to?

Božični prazniki na ameriški univerzi

Kako praznujejo božič ameriški študenti v internatih. — Os-novna ideja božičnih praznikov je mladim Američanom ljube-zen do bližnjega.

Na ameriških univerzah praznujejo božične praznike mnogo prej, predno se pojavi v koledarju datum 24. decembra. Drugače bi ostali namreč študenti brez božičnih praznikov in onega pravega božiča, ki se slavi v intimnem rodbinskem krogu ob ribji juhi in radiokonce-rtu. Univerzitetna proslava božiča je pu-stila božičnim praznikom intimni značaj in ker stanujejo študenti in študentke v mnogih Fraternitetah, Sorority Houses in raznih Dormitorijih, priredi vsak di-jaški internat svoj sveti večer. Seveda pa študentovski sveti večer ni tak, ka-kršni so sveti večeri v bogatih ameri-ških rodbinah, kajti o bogatih darilih se tudi ameriškim študentom z redkimi izjemami samo sanja. Mnogo prijetneje je dajati božična darila, nego prejemati jih in letos je 150 stanovalcev Men's Dormitoria na Indian univerzi sklenilo 14 dni pred božičem praznovati božične praznike na poseben način. Dijaški in-ternat je priredil veliko gostijo puranov, na katero je povabil 150 revnih dečkov iz Bloomingtona.

Vsak študent, ki stanuje v Men's Dormitoriu, mora kuniti neznanemu deč-ku v starosti od 12 do 16 let darilo in mu mora med poledino streči. Nalce-ne darilo je bilo za 10 centov. Izbi-ira ni bila lahka, kajti študenti niso ve-deli, komu je darilo namenjeno. Kupo-vali so skavtske almanaha, patriotične knjige, piščalkke, ženske nože, lončice in drugo tako robo. Se težja je bila izbira daril za House Mother, ki je represen-tiral novi položaj starejših dam, odgovo-rnih za svoje varovanke. Ker se prijavl-ivsko leto mnogo dam, ki hočejo ob-darovati za božične praznike študent-ke, so razpisali nekateri internati ne-kake ankete, da bi bila izbira božičnih daril lažja. Internat je razposlal pole-v katerih so bila sledeča vprašanja:

1. Ali zna prosilka francosko, nemško, špansko, italijansko ali grško? Znanju teh jezikov se ne pripisuje po-sebna važnost, vendar je pa dobro, če jih človek zna.
 2. Ima prosilka kvalifikacijo za raz-sodnico pri tekmi v metanju denarja k steni, metanju podkev ali pri tekmah v lahki atletiki?
 3. Ali pozna prosilka storijo o treh medvedih?
 4. Ali se boji prosilka viharja?
 5. Ali ima v njeni rodbini kdo revma-tizem?
 6. Ali rada ié piškote v postelji?
- Seveda mora znati House Mother igrati še bridge in poker, zatisniti oči pri domačih plesih in spraviti druge gardedame v svoje sobe. House Mo-ther v Men's Dormitoriu je imela še to dobro lastnost, da nikoli ni hodila da-lje od prvega nadstropja internata in da je z drugimi nadstropji občevala samo telefonično. Tako si je res zaslužila bo-žično darilo od vseh 150 stanovalcev noverjenega in internata. Še mesec dni pred božičem so zbirali po dolarju za darilo, ki so ga hoteli kupiti v Chicagu.

kjer je najbogatejša izbira. Dva dni pred veliko pojedino se je napolila tri-članska delegacija v City na Michigan-skem jezeru, da kupi najlepše darilo. Žal pa delegacija ni imela dovolj mor-alne sile, da bi ne podlegla zapeljivo-sti velemeta in zato je dve tretjini nabranega denarja zapravila v baru.

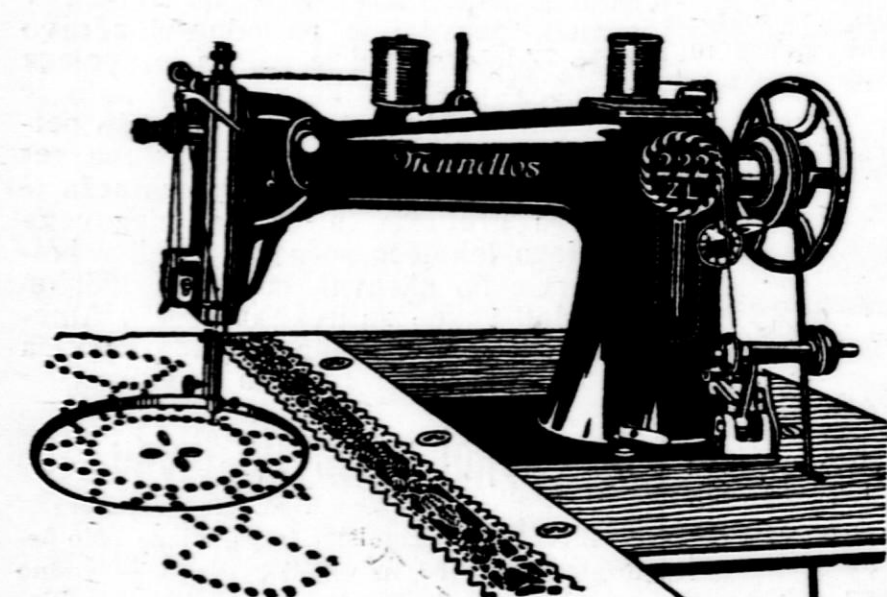
Tik pred božičnimi prazniki se inter-nat zapre, univerza se izprazni in v internatu ostanejo samo oni dijaki, za katere božič nima posebnega pomena. To so večinoma Kitajci, Japonci in Fi-lipinci.

Kleptomanija

Pred dobrimi 30 leti je bila kleptomani-ja v velikih pariških trgovinah obi-čajen pojav. Ni minil dan, da bi ne aretirali kakega dekleta ali žene, ki je v trgovini kaj izmaknila. Na policiji so vse trdile, da so sploh ne zavedajo, kako je prišlo do tatvine, ker jih je ob-šar nekak čudna sila tako, da se je roka kar sama iztegnila in da so kradle pod-zavedno. Nastala je teorija o dednosti duševnih bolezni, po kateri so psihija-tri dopuščali možnost, da nekateri ded-no obremenjeni ljudje brez tatvine sploh ne morejo živeti.

Na policiji so celo ženske iz najbolj-ših krogov tako izborno igrale vlogo kleptomank, da so jih oblasti često oprostile. Toda v resnici so bile to ve-činoma poklicne tatice, kakor se je iz-kazalo pozneje, ko so se začeli za ta pojav zanimati psihiatri. Dr. Rubinovič opisuje neko damo, ki je kradla svilu. Prišla je pred sodne izvedence, ki so ugotovili, da gre za rafinirano tatico. Seveda je trdila, da kradle podzavedno in da ne more nič za to, če se je tu pa tam prime kos svile. V novejšem času so pa psihiatri temeljito proučili tako zvano kleptomanijo, ki ji zdaj nihče več ne verjame. Na svetu so sicer klep-tomani, ki so pa tako redki, da o klep-tomaniji skoro ni mogoče govoriti. O tem priča statistika ene največjih pari-ških trgovin, v kateri je bilo leta 1920 vsak mesec povprečno 179 tatvin, letos pa samo še 115. Oblasti so namreč sto-pile dozdevnim kleptomantom na prste in število tatvin je rapidno padlo.

Pozor!

Cenjene dame, oglejte si pred nakupom zalogo ravnokar do-šlih krasnih brzošivalnih strojev, n jnovšeje iznajdbe moder-ne tehnike. Na vsak stroj popolnoma enostavno šivate vsa-kovrstno blago, našitke in čipke s cikcak šivom, vezete naj-moderneje in luknjičaste vezenice, gumbe in gumbnice. — Pouk v vezenju br: plačeni! — Ceniki franco. — Prodaja tu-di na obroke. — «TRIBUNA» F. B. L., Ljubljana, Karlovska cesta.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš srčno ljubljani, dobri soprog in brat, gospod

Gabrijel Urabec,

zasebni uradnik

v petek dne 28. t. m. po dolgi in mučni bolezni, bogu vdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v so-boto dne 29. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Sv. Petra cesta 17, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 28. decembra 1928.

KATARINA URABEC in SESTRE

Zagar
za venecijanski jarmenik, ki reže izključno bukovino, se sprejme ta-koj. Prosto stanovanje in drva. — Obrniti se je na naslov: Parna za-ga, Koprivnik pri Kočevju. 2941

Jabolk
večjo količino prvovrstnega blaga kupim takoj v pošte pridejo samo večje in dobre zaloge. Ponudbe na naslov: Dušan Gnjatič, poš-tno ležeče, Mokronog, Slovenija. 2940

Mladenič
vojaščin prost, išče službo pisar-niškega sluga ali slično. Ponudbu na «Slov. Narod» pod «Mladenič 2939».

Trg. pomočnik
mešane stroke, star 19 let, agilen prodajalec, vsestransko zanesljiv. Želi svoje sedanje službeno mesto premeniti, najraje v kako večje mesto v Sloveniji. Cenj ponudbe na upravo «S. Naroda» pod šifro «Trgovski pomočnik 2925».

Slike za legitimacije
zdeluje najboljši fotograf Hugon 14ter Ljubljana, Sv. Petra cesta 25

Inteligenten mladenič
s perfektnim znanjem srbobrasči-ne in nemščine želi primernega me-sta. Ponudbe na upravo «Slov. Naroda» pod «Stalno 2803».

Kupujemo zlato, srebro, platin
in plačamo 1 srebro krono Din 3.60, 2 srebrni kroni Din 7.20, 5 srebrnih kron Din 18.— Prevzame-mo v pozatele in posrebre-nje — Tovarna za točenje dragih kovin, Sp. Šiška, Sv. Jernja cesta štev. 8. 110-T

Deklica
stara 16 let, močne postave, ki je dovršila petrazredno ljudsko šolo, dobra računarica, se želi izučiti v trgovini z mešanim blagom. — Po-nudbe na upr. lista pod «Pridna» 2913

Klavirji,
Dianini Bösendorfer, Höpzi & Heitzmann, Förster, Stingl so nesporno najboljši Dobite jih za na manjše obroke le pri vrtdki

Alfonz Breznik
Ljubljana, Mestni trg 3.

Čebulo
domačo zdravo po 230 Din za 100 kg brez vreč dobav-lja dokler traja zaloga

Jos. Lah, Osluševci.

Kdor sreče ne odklanja

naj si odtrga malenkosten znesek in si naj kupi pri nas srečko držav. razr. loterije. V novem letu bomo marsikomu zopet izplačali kak velik dobiček, ki bo prinesel v marsikako hišo blagostanje in srečo.

7. januarja se bo vršilo že prvo žrebanje, do tja naj bo vsakdo že v posesti naše srečke. Srečke se dobijo:

oglasnem odd. »Jutra« v ekspozičuri »Jutra« v Podružnici »Jutra« v Prešernovi ulici v Šiški v Celju in Mariboru

